

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

לפני כבוד השופטת נאוה ברוורמן

התובע: משה שי
ב"כ: עו"ד מתן שוק ודור נחמן

נגד

הנתבעת: מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ
ב"כ: עו"ד גיא אלוני

פסק דין

מונחת בפניי תביעה כספית על-סך של 80,000 ₪, שעניינה בטענה של הפרת זכויות קניין רוחני.

רקע:

1. התובע, מר משה שי (להלן: "התובע" ו/או "מר שי") מתאר בכתב תביעתו כי הוא צלם גיאוגרפי, דוקומנטרי ועיתונות בעל ניסיון של למעלה מ-30 שנים.
2. הנתבעת, מנהלת ליגת הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ (להלן: "הנתבעת"), היא זו אשר מרכזת את פעילות ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל. כמו כן, הנתבעת היא בעלת אתר אינטרנט בכתובת האינטרנט "football.co.il" (להלן: "אתר האינטרנט").
3. לשיטת התובע, הנתבעת העתיקה, העמידה לרשות הציבור ועשתה שימוש בצילום בעל ערך היסטורי ייחודי שצילם התובע (להלן: "התצלום" ו/או "התמונה"), והעלתה אותו, במסגרת כתבה מטעמה (להלן: "הכתבה") באתר האינטרנט, ללא רשותו, ומבלי ליתן לו קרדיט כצילם הצילום המקורי. לשיטתו, התובע הוא זה אשר צילם את התצלום, ועל כן הוא בעל זכויות היוצרים בתצלום.
4. על מנת לסבר את האוזן, עסקינן בתצלום, שבמהלך עונת הכדורגל 1983-1984 צילם התובע את כדורגלן העבר רפעת (גימי) טורק (להלן: "טורק"), במסגרת משחק של קבוצתו, הפועל תל אביב, באצטדיון בלומפילד, לאחר שעבר שחקן אחר, וכאשר הוא מנתר עם הכדור מול שחקן אחר השוכב על הרצפה. לשיטת התובע, מלוא זכויות היוצרים בתצלום המקורי שייכות לו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

5. על מנת שלא נמצא חסרים, עיתון מעריב (להלן: "עיתון מעריב") עשה שימוש בתצלום זה, ויש חולק האם עיתון מעריב הוא מזמין התצלום, ולו הזכויות בתצלום, או שמא התובע הוא היוזם העצמאי של התצלום, ולו זכויות היוצרים.
6. כמו כן, התצלום הועלה לאינדקס הצילומים של סוכנות הצילום המכונה "פלאש 90" (להלן: "פלאש 90"), ורישיונות שימוש בו נמכרים על ידי פלאש 90 בעבור התובע. גם בהקשר זה יש חולק, הואיל והנתבעת העלתה טענה חלופית, לפיה זכויות היוצרים מוקנות לפלאש 90.
7. התובע שם יתנו בטענה, שבהתאם לסעיף 11 לחוק זכויות יוצרים, התשס"ח-2007 (להלן: "החוק החדש") הוא בעל הזכויות בתצלום, והוא בעל הזכות הבלעדית להעתיק את צילומיו, לפרסם, לשווקם, להעמידם לרשות הציבור, וליתן רישיונות לצדדים שלישיים לעשות כן.
8. הנתבעת, במסגרת כתב הגנתה, טענה כי בתביעה שבפנינו אין דבר וחצי דבר. לשיטתה, התביעה נסמכת על זכויות, שכלל אינן מוקנות בדין לתובע, והיא הוגשה מתוך ניסיון חסר תום לב של התובע להתעשר על חשבונה של הנתבעת. כמו כן, טענה הנתבעת כי אין לתובע את התשליל של התצלום, ציינה כי התובע היה עובד של עיתון חדשות, וטענה שהדין הרלוונטי הוא חוק זכויות יוצרים 1911 (להלן: "הדין הישן", ו/או "החוק הישן").
9. יצוין, במסגרת ההליך, תחילה טענה הנתבעת כי התובע לא הציג תשליל, וברי כי אינו בעל הזכויות בתצלום. כאשר הציג התובע את התשליל במעמד הדיון, טענה הנתבעת שאין די בהצגת התשליל כדי לקבוע כי התובע הוא בעל הזכויות. לשיטתה, הבעלות על הצילום שייכת למזמין התצלום, קרי – לעיתון מעריב, לחילופין זכויות היוצרים מוקנית לפלאש 90, שהרי התצלום הועלה לאתר של זו האחרונה, המוכרת את הצילומים של התובע.
10. כמו כן, טוענת הנתבעת כי התצלום אשר התובע טוען כי צולם על ידו, שולב במסגרת סיקור בעל אופי עיתונאי ביקורתי, הנעדר כל זיקה מסחרית, שכל מטרתו קידום מטרות חברתיות, קרי גינוי והוקעת תופעת האלימות והגזענות השוררת במגרשי הכדורגל בישראל. וכן, עידוד שילוב של בני מיעוטים בספורט הישראלי. לפיכך, מדובר בשימוש הוגן שנעשה בתצלום.
11. להשלמת התמונה, התצלום הוסר מאתר האינטרנט של הנתבעת כעבור שנתיים, לאחר פניית התובע, לנתבעת.
12. השאלות הדורשות הכרעה – האם לתובע זכויות יוצרים בתצלום; האם הנתבעת הפרה את זכויות היוצרים של התובע, מעצם כך שהעלתה את התצלום באתר האינטרנט שלה, אם לאו; האם השימוש בתמונה חוסה תחת הגנת "השימוש ההוגן"; ככל שיקבע כי הנתבעת הפרה את זכויות היוצרים, יש לבחון את הפיצוי הראוי.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

13. מטעם התובע העיד הוא עצמו, ומר נתי שוחט שהינו מנכ"ל ובעלים של פלאש 90 (להלן: "מר שוחט"). מטעם הנתבעת העיד מר מוטי ברונשטיין, שהינו סמנכ"ל פיתוח עסקי של הנתבעת, וגם עורך דין במקצועו (להלן: "מר ברונשטיין"), וכן העיד מר חזי מועלם, שהינו רואה חשבון של הנתבעת (להלן: "רו"ח מועלם").

הצדדים הגישו תצהירי עדות ראשית, וראיות, וכל צד סיכם טענותיו.

בתמצית טענות התובע:

14. ראשית, בתצהיר התובע נפלה טעות סופר, וסעיפים 29 ו-31 לתצהירו, הם סעיפים שנתרו בטעות מתצהיר שהוגש בהליך אחר. ב"כ הנתבעת ניסה להיבנות מן הטעות.

15. התובענה שבנדון עניינה הפרת זכויות יוצרים, והפרת הזכויות המוסריות בתצלום נדיר, מקורי וייחודי בו מופיע שחקן הכדורגל טורק.

16. הנתבעת העתיקה את התצלום המקורי ממקור שלטענת הנתבעת אינו ידוע לה, לא טרחה לברר מהו, ופרסמה אותו באתר האינטרנט שלה במסגרת כתבת תוכן, מבלי שביקשה את רשות התובע, ומבלי שנתנה לו קרדיט.

17. הנתבעת מתגוננת בטענות הגנה שונות ומשונות, מן הגורן והיקב, ובין היתר טוענת כי זכויות היוצרים בתצלום לא שייכות לתובע, מאחר והתובע לא הציג את התשליל של התצלום, ומדובר בתצלום אשר הוזמן על ידי כלי תקשורת, וכן טוענת כי עומדת לה הגנות בשימוש ההוגן והגנת הפעולה הסבירה.

18. הוכח כי התובע הוא בעל מלוא הזכויות בתצלום נשוא התובענה. במסגרת ההליך מודה הנתבעת כי בפני בית המשפט הוצג התשליל המקורי של התצלום, וכי התובע הוא בעליו.

19. הוכח כי התובע הוא זה שיזם את ההליכה למשחק הכדורגל, לא קיבל שכר משום גורם, הדבר נעשה על זמנו וחשבונו, כאשר הוא מפתח את התצלומים בביתו, והוא העמיד רישיונות שימוש בצילומיו בכלי תקשורת אשר היו מעוניינים בכך.

התובע צילם באופן עצמאי את התצלום, הוא זה שיזם את הרעיון ללכת לצלם, וכל מי שביקש לעשות שימוש בתצלום זה, שילם לתובע תמורה.

20. הוכח כי במהלך השנים העניק התובע רישיונות לשימוש בתצלום לכלי תקשורת שונים, וגם כיום מוצע התצלום למכירה תחת מספר קטלוגי באתר סוכנות הצילומים פלאש 90, וזאת כאשר כל זכויות היוצרים בתצלום שייכות לתובע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

21. לנתבעת לא עומדת הגנת שימוש הוגן, או הפעולה הסבירה, והוכח כי הנתבעת התרשלה ופעלה תוך עצימת עיניים. בענייננו, לא מתקיים אף אחד מרשימת התנאים המצטברים הנדרשים לצורך קביעה כי מדובר בשימוש הוגן. ראשית, הלכה פסוקה היא כי תנאי בלעדיו אין להוגנות השימוש, הוא מתן קרדיט לצלם. שנית, השימוש אותו עשתה הנתבעת לא עונה לאף לא אחת מהמטרות המנויות בחוק. אין המדובר בשימוש למטרות לימוד, מחקר, ביקורת או דיווח עיתונאי על היצירה, אלא בשימוש בתצלום על מנת שיעטר כתבה עיתונאית שפרסמה הנתבעת בקשר לפעילותו של שחקן העבר טורק, וזאת על מנת להפוך אותה לאטרקטיבית יותר.

לא זו אף זו, הכתבה כלל אינה עוסקת בגזענות, אלא בתפקידו החדש של שחקן העבר טורק כמאמן קבוצת נצרת עלית, כאשר עניין הגזענות מוזכר בפסקה אחת בכתבה.

יתרה מכך, טענת הנתבעת כי אי מתן קרדיט לתובע הייתה פעולה סבירה בנסיבות העניין, חסרת כל בסיס.

22. קבלת עמדתה של הנתבעת, משמעה סופו של מקצוע צילום העיתונות, ומתן רישיון לכל החפץ בכך ליטול ללא רשות יצירות מוגנות ממאגר התצלומים של התובע, ללא תשלום.

23. טענת הנתבעת מקוממת, במיוחד מקום בו לטענת הנתבעת עצמה כל התקציב השנתי שלה מגיע ממכירת זכויות שידור, ועיסוק בזכויות יוצרים.

24. הפיצוי הסטטוטורי ראוי בגין הפרת יוצרים וזכויות מוסריות של התובע – היצירה היא חלק מעולמו ומאישיותו של היוצר. תחושת הבעלות של היוצר ביצירתו היא תחושה אינטימית ופרטית. הפרת זכות יוצרים, וזכות מוסרית פוגעת בתחושה זו, וגורמת לסוגים שונים של נזקים ממוניים ושאינם ממוניים.

25. בענייננו, הנתבעת העתיקה, העמידה לרשות הציבור ועשתה שימוש בתצלום ייחודי ומקורי של התובע. טווח המחירים למכירת תמונה שכזו נע בין 5,000 ל-20,000 ₪. בנוסף, מוכר התובע רישיונות שימוש בתצלומים בודדים לפרויקטים שונים. כמו כן, הפרת זכות היוצרים גרמה לתובע עוגמת נפש רבה, ויש להביא דבר זה בחשבון.

בתמצית טענות הנתבעת:

26. מעולם לא עלתה שום טענה כלפי הנתבעת בעניין זכויות יוצרים, וזאת על אף שהיא משתמשת באלפי תמונות באופן יומי.

27. בעקבות ההליך דנו, חודדו הנהלים בנתבעת לרמה המחמירה ביותר.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

28. מטרת הכתבה הייתה לבקר ולהוקיע את תופעת הגזענות במגרשי הכדורגל, וזאת כחלק ממטרותיה החברתיות של הנתבעת לקידום ערכים חינוכיים וספורטיביים. הנתבעת מעולם לא הפיקה שום הכנסה מהאתר, ובפרט מהכתבה והתצלום.

29. באופן מקומם, תוך הרחבת חזית אסורה טוען התובע בסיכומיו לראשונה כי הכתבה אינה עוסקת בגזענות.

ועוד, הכתבה פורסמה באזור שולי באתר, שהיה באותה עת בשלבי הרצה ולא מוכר בקרב הציבור הרחב. עם העלאת הכתבה היא נצפתה 12 פעמים. לאחר מכן, משך כשנה שלמה הכתבה לא נצפתה ולו פעם אחת. בראשית שנת 2017, בסביבות מועד הגשת התביעה, נוספו 11 צפיות לכתבה. נוכח החשיפה האפסית, התועלת שהפיקה הנתבעת מהכתבה הייתה אפסית ביותר. בנסיבות אלו, לאחר שהוסר התצלום, לא הועלתה תמונה אחרת.

30. הנתבעת הציעה לתובע לפני משורת הדין הצעה כספית לפשרה, התנהל הליך של גישור, וכל ההצעות שהועלו נדחו על ידי התובע. בהקשר זה יוער, כי התובע סרב להצעות הפשרה מכיוון שסבר בטעות שהנתבעת היא ההתאגדות לכדורגל. יחד עם זאת, סירוב בעל דין להצעת פשרה אין בה כדי להשליך על ההליך.

31. התובע לא הוכיח כי הוא מחזיק בזכויות יוצרים בתצלום. אם הצלם פעל כקבלן עצמאי שצילמו הוזמן על ידי אחר, הרי שהבעלות בתצלום שייכת לגורם שהזמין ממנו את העבודה ושילם עבורה, ולא לצלם. העובדה שהתובע הציג תשליל אינה מצביעה על היותו בעל התמונה.

32. נוכח הוראות החוק, ככל שנמצא כי אכן התצלום הוזמן מהצלם, הרי שהבעלות בתמונה מוקנית למזמין הצילום, וזאת גם אם הצלם הינו עובד כעצמאי. הכלל הוא כי מזמין התמונה הוא הבעלים בתמונה, ולא הצלם. ישנו חריג אחד לכלל, במקרה בו הצלם הוכיח כי הוסכם במפורש בינו לבין מזמין התצלום בהסכם כתוב כי הזכויות נותרות בידי הצלם, למרות שהוא אינו המזמין.

33. בענייננו, כפי שהוכח, התצלום הוזמן על ידי עיתון "מעריב", ולכן "מעריב" מחזיק בזכויות יוצרים בתצלום. היה על התובע להראות כי קיים הסכם בינו לבין עיתון "מעריב" שקובע באופן מפורש כי "מעריב" מוותר על זכויות יוצרים בתמונה.

34. לחילופין, זכויות היוצרים מוקנות ל"פלאש 90", ולא לתובע. אין חולק כי התמונה הועלתה לאתר "פלאש 90" על מנת שזו תמכור אותה למרבה במחיר. מהפסיקה עולה, שכאשר צלם מתקשר בהסכם עם סוכנות הצלמים "פלאש 90", הסכם לפיו הסוכנות תמכור את צילומיו, זכויות היוצרים בתמונה מוקנות ל"פלאש 90", ולא לצלם.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

35. זאת ועוד, ככל שיקבע כי התובע הוא בעל הזכויות, השימוש בתמונה חוסה תחת הגנת השימוש ההוגן, שהרי השימוש בצילום נועד להציג בפני הציבור את מר טורק כסמל לדו קיום, ולהדגיש את פועלו כנגד תופעת הגזענות. כמו כן, התמונה אינה בעלת מאפיינים אומנותיים, אלא מהווה תמונה תיעודית שצולמה במהלך אירוע ספורט.

36. בהנחה שיש לפסוק פיצוי כלשהו לתובע, ואין כך הדבר, הרי שממילא יש לפסוק פיצויים אפסיים. במהלך ההליך טוען התובע כי שימוש בתצלום נמכר עד סכומים של 20,000 ₪, אולם התובע לא הביא כל ראיה המעידה על תשלום בגין שימוש חד פעמי בתצלום כלשהו בעלות של אלפי ₪, לא כן שכן בתצלום מושא התביעה. שווי שימוש חד פעמי בתצלום אינו עולה על כמה מאות שקלים. יתר השיקולים מורים גם הם על קביעת פיצויים אפסיים – המדובר בצילום ששולב בכתבה שולית באתר בהרצה, שהועלתה לזמן מוגבל והוסר מיד. בכתבה צפו אנשים בודדים, הנתבעת לא הרוויחה מהשימוש בתצלום, הנתבעת פועלת שלא למטרות רווח, אלא פועלת לקידום מטרות חברתיות. מה גם שמדובר באירוע בודד, והנתבעת מקפידה על זכויות יוצרים, ופעלה בתום לב.

37. יש ליתן לתצהיר התובע משקל נמוך ביותר מאחר ולא בדק כי כל שרשום בו אמת.

התנהלותו הדייונית הקלוקלת של התובע מחייבת הטלת הוצאות ריאליות. התובע פותח את סיכומיו בטענה לקיומה לכאורה של טעות סופר בתצהירו, לא מדובר בטעות סופר אלא בפסקאות שגויות בתצהיר.

בתמצית סיכומי התשובה:

38. בכל הנוגע לטעות סופר בתצהיר התובע, העניין הובהר, ברם ב"כ הנתבעת שב וטוען כי התובע עצמו הצהיר כי הזכויות בתצלום שייכות ל"פלאש 90". הניסיון להיבנות מטעות סופר אינה במקומה.

39. הנתבעת מעלה במסגרת סיכומיה טענות משפטיות ועובדתיות סותרות לאלו שהועלו על ידה בכתב ההגנה ובתצהירים. בכתב ההגנה סברה הנתבעת כי אין לתובע את התשליל של התצלום, ציינה כי התובע היה עובד של עיתון חדשות, וטענה כי הדין הרלוונטי הוא הדין הישן. במסגרת סיכומיה טוענת הנתבעת כי הדין הרלוונטי הוא החוק החדש, ושהתצלום הוזמן על ידי עיתון מעריב.

40. הוכח כי התובע הוא זה שצילם את התצלום, הוא בעל התשליל, בעל מלוא הזכויות בתצלום, הן בהתאם לדין הישן, והן לפי החוק החדש.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

41. הוכח כי התצלום לא הוזמן מהתובע על ידי שום גורם, התובע העניק רישיונות בתצלום במהלך השנים לכלי תקשורת שנים, אשר שילמו לו בגין כל שימוש. אין כל בסיס לטענת הנתבעת כי התובע לא הוכיח את הסעדים להם הוא זכאי. תובענה זו עניינה תביעה לפיצוי ללא הוכחת נזק בגין הפרת זכויות יוצרים, והפרת זכויות מוסריות בתצלום עיתונות נדיר וייחודי.

דין והכרעה:

42. אין חולק כי התובע הוא זה שצילם את שחקן הכדורגל טורק, במהלך עונת הכדורגל 1983-1984, במסגרת משחק כדורגל.

אין חולק כי השימוש בתצלום, נעשה במהלך שנת 2015.

יובהר שוב, הנתבעת העלתה את התצלום באתר האינטרנט שברשותה, במסגרת כתבה מטעמה, ובסופו של יום, לאחר כשנתיים, ולאור פניית התובע, התצלום הוסר מהכתבה.

כפי שהובא בפתח הדברים, במסגרת ההליך שבפניי מתעוררות השאלות המרכזיות הדורשות הכרעה – מהו הדין שחל בענייננו, הדין הישן או החוק החדש; האם התובע הוא בעל זכויות היוצרים בתצלום; האם הנתבעת הפרה את זכויות היוצרים של התובע בתצלום מושא התביעה, עת שהעלתה את התצלום במסגרת כתבה לאתר שברשותה, או שהשימוש בתמונה על ידי הנתבעת חוסה תחת הגנת "השימוש ההוגן"; כמו כן, שאלות אלה מעוררות שאלות נוספות, למשל – האם התובע הוא המחזיק בזכויות היוצרים של התצלום, או עיתון "מעריב", או לחילופין "פלאש 90".

ככל שיקבע כי הנתבעת הפרה את זכויות היוצרים, תבחן סוגיית הפיצוי.

43. אקדים ואומר, שלאחר ששמעתי את טענות הצדדים, העדויות, ועיינתי בכל אשר הובא בפני בראי ההליך והפסיקה, הגעתי לכלל מסקנה כי הנתבעת הפרה את זכויות היוצרים של התובע בתצלום שבענייננו.

לאור האמור, נחה דעתי כי על הנתבעת לפצות את התובע בפיצוי כספי בסך של 20,000 ₪, הן על פי הזכות הכלכלית, והן על פי הזכות המוסרית - ואנמק.

המסגרת הנורמטיבית:

44. זכות יוצרים היא זכות בלתי מוחשית, והרציונל המנחה בזכויות היוצרים, הוא מניעת העתקה של יצירה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

45. כבר נקבע לא אחת –

"דיני זכויות היוצרים מגנים על המשאבים והמאמץ שהושקעו בהפקת היצירה. הם מכירים בזכות של היוצר ליהנות מפרי עמלו. דיני זכויות היוצרים מגנים גם על ההיבט האישי של היצירה, שנתפסת כביטוי חיצוני ל"אני הפנימי" של היוצר".

(ראו: רע"א 7774/09 אמיר ויינברג נ' אליעזר ויסהוף (להלן: "הלכת ויינברג")) [פורסם בנבו].

וכן:

"זכות היוצרים היא בעיקרה זכות למנוע מאדם אחר לקחת לעצמו את פרי עמלו של היוצר" (ראו: ע"א 23/81 הרשקו נ' אורבך, פ"ד מב (3) 749, 756 וע"א (ת"א) 17422-18-03 עו"ד יניב גבריאל נ' עו"ד יעקב בטש).

46. על העקרונות הכלליים של דיני זכות יוצרים חזר בית-משפט העליון בע"א 360/83 סטרוסקי בע"מ נ' גלידת ויטמן בע"מ פ"ד מ(3) 340, עת קבע קיומה של זכות יוצרים בשלט מסחרי כי "יצירה אמנותית" באומרו (מפי השופטת נתניהו), בעמ' 346:

"היצירה צריכה להיות פרי מאמץ, כישרון והשקעה של המחבר, שיקנו לה אופי שונה משל החומרים שמהם עוצבה... ומה מידתם של המאמץ, הכישרון וההשקעה הדרושים לכך? די לאלה במידה צנועה ביותר. פשטות היצירה בלבד לא תמנע הגנת זכות יוצרים, אלא אם היא קיצונית, כגון סתם קו ישר או עגול... כדי לבחון אם היצירה ראויה להגנה יש לראותה בכללותה, כשלמות אחת. אם למרות השימוש שעשה המחבר בנושא קיים, השקיע ביצירה מאמץ וכישרון עצמאיים משלו, תהיה היצירה מוגנת... כך המאמץ והכישרון הכרוכים בליקוט, בסידור ובעריכה של נושא קיים, יכולים להספיק...".

47. לאחר סקירה קצרה זו, אדון בסוגיית הדין החל בענייננו.

מהו הדין החל?

48. נטען על ידי הנתבעת, בין היתר, כי הדין החל על הבעלות בתצלום, הוא משטר זכות היוצרים שנקבע בדין הישן משנת 2011.

יחד עם זאת, שני הצדדים התייחסו אל הדין הישן יחד עם החוק החדש.

49. זה המקום להפנות לסעיפים הרלוונטיים לחוק החדש:

סעיף 77 קובע: "תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו (להלן- יום התחילה)".

סעיף 78(א) קובע: "הוראות חוק זה יחולו גם לגבי יצירה שנוצרה לפני יום התחילה, בכפוף להוראות סעיפים קטנים (ב) עד (י)".

סעיף 78(ב) קובע: "זכות יוצרים לפי הוראות פרק ב' לחוק זה לא תהא ביצירה שערב יום התחילה לא היתה בה זכות יוצרים לפי הוראות הדין שחלו לגביה ערב היום האמור (בסעיף זה- הדין הקודם), ואולם אין בהוראות סעיף קטן זה כדי למנוע את קיומה של

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

זכות יוצרים לפי הוראות חוק זה ביצירה כאמור, בשל כך שביום התחילה ואילך יתקיימו לגביה התנאים הקבועים בסעיף 8, או מכוח צו לפי סעיף 9".
סעיף 78(ג) קובע: "על פעולה ביצירה שנעשתה לפני יום התחילה לא יחולו הוראות פרק ח' לעניין הפרה של זכות יוצרים או זכות מוסרית ולעניין תרופות, וימשיכו לחול לגביה, לעניינים אלה, הוראות הדין הקודם; ואולם, פעולה כאמור שאינה מהווה הפרה של זכות יוצרים או זכות מוסרית לפי הוראות חוק זה, לא תהיה לגביה זכות תביעה לפי הוראות הדין הקודם".

50. יצוין, שבענייננו, במועד התצלום הרלוונטי - חל הדין הישן. ברם, במועד בו העלתה הנתבעת את התצלום, והמועד בו התגלה הדבר לתובע - חל הדין החדש.

51. יודגש גם, מעשה שאיננו מהווה הפרה לפי החוק החדש, לא תהיה לגבי זכות תביעה לפי החוק הישן (סעיף 78(ג) לחוק החדש). לכן יש לבחון את שאלת ההפרה גם לפי החוק החדש.

למען סבר האוון, על פי הדין הישן, סעיף 2 (1):

"רואים זכות-יוצרים ביצירה כאילו הופרה ע"י אדם אם שלא בהסכמת בעל זכות היוצרים הוא עושה מעשה שהזכות היחידה לעשייתו נתונה בחוק זה לבעל זכות- היוצרים: בתנאי שהמעשים דלקמן לא יהא בהם משום הפרת זכות-יוצרים...".

וסעיף 7 קובע:

"כל העתקות מפירות של יצירה שקיים בה זכות יוצרים או של כל חלק הימנה וכל הקליטאות המשמשות או מכוונות לשמש לשם יצירת העתקות מפירות כאלה, הרי הם בחזקת רכוש של בעל זכות היוצרים, ולפיכך יכול הוא להגיש משפט כדי לקבל את החזקה בהם או משפט על נטילת רכוש של אחר שלא כדין".

52. להשלמת התמונה, על פי החוק החדש, "תצלום" יכול ויהא "יצירה אמנותית", כהגדרתו בסעיף הראשון לחוק החדש, וכן, סעיף 4(א) (1) קובע שביצירה מקורית מעין דא, תהא "זכות יוצרים". זכות היוצרים, כאמור בסעיף 11 לחוק החדש, הינו בין היתר, הזכות הבלעדית להעתיק את היצירה, ולהעמידה לרשות הציבור.

53. לאור האמור, משהתצלום נערך בתקופת משטר הדין הישן, וההפרה התקיימה בעת החוק החדש, בין אם חל הדין הישן, ובין אם חל הדין החדש, סבורה אני כי אין בכך ממש כדי להשליך על תוצאת פסק הדין בהליך שבפניי, כפי שיבואר בהמשך.

הבעלות בתצלום:

54. הבעלות הראשונית בזכות היוצרים ביצירה שייכת ליוצר (ראו סעיף 5(1) לחוק הישן וסעיף 33 לחוק החדש). חריגים לכך הם למשל יצירות שנוצרו תוך כדי עבודה אצל אדם אחר (סעיף 5(ב) לחוק הישן; סעיף 34 לחוק החדש).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

55. על פי סעיף 5(1) לחוק הישן, אם הצלם פעל כקבלן עצמאי שצילמו הוזמן על ידי אחר, הרי שהבעלות בתצלום שייכת לגורם שהזמין ממנו את עבודתו ושילם עבורה:

"בכפוף להוראות חוק זה, יהא מחברה של יצירה הבעל הראשון של זכות היוצרים בה: בתנאי-

שאם היה זה פיתוח, צילום או תמונה והגלופות או העתקה מקורית אחרת הוזמנו ע"י אדם אחר והוכנו תמורת דבר-ערך בהתאם לאותה הזמנה, הרי, אם אין כל הסכם הקובע את ההיפך, יהא האיש שהזמין את הגלופה או ההעתקה המקורית האחרת הבעל הראשון של זכות היוצרים;

אם היה המחבר עובד אצל אדם אחר עפ"י חוזה שירות או שוליות והיצירה נעשתה תוך כדי עבודתו אצל אותו אדם בריף באין הסכם הקובע את ההיפך, יהא האדם שהעביד את המחבר הבעל הראשון של זכויות היוצרים... "

אם מתקיימים יחסי עובד – מעביד, אזי על פי סעיף 5(1) (ב), זכויות היוצרים ביצירות חוברו על ידי עובד, שייכות למעביד.

56. סעיף 33(1) לחוק החדש, מגדיר בעלות בזכות יוצרים – "היוצר של יצירה הוא הבעלים הראשון של זכות היוצרים ביצירה";

57. ככל שמדובר ביצירה שנוצרה על ידי עובד סעיף 34 לחוק קובע:

"מעביד הוא הבעלים הראשון של זכות היוצרים ביצירה שנוצרה על ידי עובדו לצורך עבודתו ובמהלכה, אלא אם כן הוסכם אחרת".

58. בענייננו, טוען התובע שהוכח כי הוא בעל מלוא זכויות היוצרים בתצלום, שהרי על פי סעיף 21 לחוק הישן, התובע הוא בעל התשליל, ועל כן הוא בעל זכויות היוצרים בתצלום. כמו כן, התובע לא קיבל "שכר" עבור עבודתו, מלבד דמי שימוש בתצלום, ששולמו על ידי כלי התקשורת השונים.

59. מנגד, טוענת הנתבעת שמאחר וחל הדין הישן, בתקופה הרלוונטית עבד התובע כצלם עיתונות ספורט בעיתונים שונים, או לפי הזמנתם. כך, שהבעלות בתצלום שייכת לגורם שהזמין מהתובע את התצלום, קרי - עיתון "מעריב". כמו כן, טוענת הנתבעת, שגם על פי החוק החדש ככל שהתצלום הוזמן מהצלם על ידי גוף כלשהו, תמורת תשלום, אזי הבעלות בתמונה מוקנית למזמין התצלום. מכאן, משהתצלום הוזמן על ידי עיתון מעריב, וזה האחרון מחזיק בזכויות היוצרים בתצלום. לפי סעיף 5(1) לדין הישן היה על התובע להציג הסכם בינו לבין עיתון "מעריב" הקובע כי עיתון "מעריב" מוותר על הזכויות. לחילופין, זכויות היוצרים מוקנות ל"פלאש 90", שהרי זו האחרונה העלתה לאתר שברשותה את התצלום על מנת לנצלה כנכס כלכלי.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

60. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים, את העדויות ועיינתי בכל אשר הובא בפניי, נחה דעתי כי התובע הוא הבעלים של הצילום, ולו זכויות היוצרים. השתכנעתי כי התובע אך העניק רישיונות שימוש בתצלומיו לכלי תקשורת אשר היו מעוניינים בכך, ואבאר.

61. בנוגע לשאלה האם העיתון מעריב הזמין את התצלום, ועל כן הוא בעל הזכויות, נשאל התובע והשיב:

**"ש: עבור איזה כלי תקשורת צילמת את התמונה.
ת: באופן עצמאי צילמתי, בהנחה שעיתון מעריב ישתמש בזה. אם עיתון מעריב ישתמש הוא משלם לי, אם הוא לא משתמש הוא לא משלם לי. במקרה זה מעריב השתמש וזה פורסם יום למחרת, מעריב שילם לי בהמשך על שימושים נוספים בתמונה.
(עמ' 8 לפרוטוקול שורות 20-23).**

בהמשך, ציין התובע בעדותו, כי היה לו אישור להיכנס לאצטדיון משום שהיה צלם עצמאי, שעבד והציע שירותיו לעיתון "מעריב". והדגיש, שהוא יזם את הרעיון ללכת לצלם את משחק הכדורגל (שם, שורה 31, ועמ' 9 שורה 21).

62. לאחר ששמעתי את עדותו של התובע, לטעמי, לא ניתן לומר כי עיתון "מעריב" הוא זה שהזמין את התצלום, אלא התובע הוא זה שיזם את התצלום, ועיתון "מעריב", ככלי תקשורת החליט לרכוש את התצלום מהתובע, אשר לו זכות היוצרים.

ללמדך – אין ממש בטענת הנתבעת כי התובע "נשלח" על ידי "מעריב" לצלם את התמונה מלכתחילה, ושעיתון "מעריב" הינו "המזמין". השתכנעתי כי התובע פעל באופן עצמאי, ועיתון "מעריב" עשה שימוש בתצלום, ושילם עבור כך. יוצא אפוא, שלא ניתן לומר כי עיתון "מעריב" "קנה" את הזכות בצילום. לפיכך טענת התובע לא נסתרה.

63. בת"א (ת.א) 2432/07 קורל תל בע"מ נ' בנגל נט בע"מ [פורסם בנבו] נדון, בין היתר, דבר תשליל של תמונה, ונטען כי אין המזמין מעוניין להשאיר את התשליל בידי הצלם, אם שילם עבורו, והנימוק הוא פרטיות אישית של המזמין. שהרי, המזמין אינו מעוניין לאפשר ליוצר ליצור עותקים נוספים מהגלופה **אלא רק עבורו**". (שרה פרזנטי **דיני זכויות יוצרים** כרך שני 741 (מהדורה שלישית, 2008)).

במקרה שבפניי – הציג התובע את התשליל, שהינו ברשותו. מכאן, ככל שעסקינן בטענה כי עיתון "מעריב" הוא המזמין, היינו מצפים שהתשליל יהיה בידי עיתון "מעריב", ולא בידי התובע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

64. בכל הנוגע לטענה החלופית כי זכויות היוצרים מוקנות ל"פלאש 90", אעיר כי לא נעלם מעיני כי התובע בתצהירו בסעיף 20 הצהיר כי הוא זכאי לפיצויים בגין "הפרת זכויות היוצרים של "פלאש 90" בצילום המקורי...".

65. יחד עם זאת, ב"כ התובע ביקש להבהיר במעמד דיון ההוכחות, כי נפלה טעות סופר בתצהיר התובע (עמ' 12 לפרוטוקול שורות 19-23), וחזר על כך במסגרת סיכומי התובע (סעיף 1 לכתב הסיכומים). ב"כ התובע ציין כי בהליך אחר שניהל, ללא קשר להליך זה, בעניינה של "פלאש 90", השתרבב סעיף זה בטעות לתצהיר התובע שבענייננו.

למרות הבהרת ב"כ התובע, ב"כ הנתבעת בסיכומיו, עשה שימוש בסעיף זה בתצהיר התובע, על מנת לבסס את הטענה כי זכויות היוצרים מוקנות ל"פלאש 90". לטעמי, לאור הסברו של ב"כ התובע, לא ניתן לבסס טענת ב"כ הנתבעת, הגם שהתובע בחקירתו הנגדית העיד כי עורכי הדין ניסחו עבורו את התצהיר (עמ' 7 לפרוטוקול שורה 5).

לא זו אף זו, שהתובע נשאל בחקירה נגדית "ברחל בתך הקטנה", בנוגע לסעיף 29 לתצהירו, השיב בצורה נחרצת, שבשום פנים ואופן אין המדובר בזכויות היוצרים של "פלאש 90", ואמר:

"ההסכם של עם פלש תשעים שהזכויות המלאות נשארות שלי, אני רק נותן לו את האפשרות למכור אותם. זה הכל. לא ויתרתי על שום זכות אצל אף אחד".

(עמ' 12 לפרוטוקול שורות 9-10).

66. בהקשר לטענה זו, בדבר זכויות "פלאש 90", העיד מר שוחט ואמר:

"... התובע הוא אחד מהצלמים הכי גדולים בישראל מכיון שהוא כזה הוא לעולם לא ימכור את זכויות היוצרים שלו, זו הפנסיה שלו, הוא יכול להיות אבא שלך. והפנסיה שלו זה הצילומים הללו. ולכן זכויות היוצרים שלו, הוא אחד הצלמים הבודדים שאני משווק את הצילומים שלו, אבל הזכויות הן שלו. הוא שומר עליהן בקנאות הוא עזב עבודות כי רצו להחתיים אותו על זה שהוא מוותר על הזכויות שלו. אנו מאוד דומים בענין זה".

(עמ' 16 לפרוטוקול שורות 1-5).

ובהמשך:

"ת: משה שי מכיון שהוא צלם מיוחד שלו הסכם מיוחד, הזכויות הן שלו, ואני מקבל את הזכות להשתמש בצילומים שלו. אבל הזכויות הן שלו.

ש: כאשר פונים אליך להשתמש בתמונות של שי, משלמים לך סכום חד פעמי להשתמש בתמונות שלו.

ת: כאשר פונים אלי אני פונה אליו ושואל אותו בכמה למכור. ולפעמים הוא אומר לי גם אל תמכור, משה מחליט. אני לא מחליט על הצילומים שלו".
(שם, שורות 13-18).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

67. נתתי אמון בעדות התובע ובעדותו של מר שוחט, אשר תמכה בעדות התובע. גרסת התובע, לפיה הזכויות בצילום הן שלו, לא נסתרה. לפיכך, משנעשה שימוש בתמונה לצרכי הנתבעת, אזי מדובר בהפרת זכות יוצרים. הנה כי כן, הופרה זכות היוצרים, והן הזכות המוסרית של התובע.

68. לאור האמור, הוכח כי התובע הוא בעל זכויות היוצרים בתצלום.

האם התצלום חוסה תחת הגנת "השימוש ההוגן"?

69. הנתבעת טוענת שגם אם נניח כי לתובע מוקנות זכויות בתצלום, הרי השימוש שנעשה בתמונה עולה כדי שימוש הוגן, בהתאם לסעיף 19 לחוק החדש. לשיטתה, התצלום נועד להציג את טורק כסמל לדו קיום, ולהוקיע את תופעת הגזענות בכדורגל. המדובר בכתבה בעלת עניין ציבורי. כמו כן, טוענת כי התמונה אינה בעלת מאפיינים אומנותיים.

70. התובע סבור כי לנתבעת לא עומדת הגנת השימוש ההוגן, שהרי הוכח כי הנתבעת התרשלה. מה גם, הנתבעת לא טרחה לציין את שמו של התובע בתצלום.

71. ביני לביני, בעיון בכתבה שהועלתה באתר הנתבעת, ניתן להיווכח כי הנתבעת אכן לא טרחה, לכל הפחות, לציין את שמו של התובע כצלם התמונה. בהקשר זה הפנה התובע ל- ע"א 3038/02 זום תקשורת (1992) בע"מ נר הטלויזיה החינוכית הישראלית [פורסם בנבו], ששם נקבע שכדי שניתן יהא לחסות בצילה של הגנת השימוש ההוגן, היה מקום ליתן קרדיט, ולאזכר את שם בעל הזכויות.

72. סעיף 146(1) לחוק החדש קובע כי ליוצר היצירה הזכות כי שמו ייקרא על יצירתו, בהיקף ובמידה המקובלים בנסיבות העניין (ראו: ת.א (ת"א) 44159-08 שמואל רחמני נ' מנהלת ליגת העל בכדורסל לגברים (2002) בע"מ [פורסם בנבו]).

73. רוצה לומר - התובע לא זכה ששמו יצוין במסגרת הכתבה, מכאן - התובע לא זכה כי שמו יצוין בהיקף ובמידה הראויים.

74. בהקשר זה אעיר, כי מר ברונשטיין העיד, שעובד מטעם הנתבעת ראה את התמונה, וסבר כי ניתן לעשות בה שימוש (עמ' 18 לפרוטוקול), אולם משום מה "העובד" לא זומן למתן עדות. ועוד, באותה נשימה העיד מר ברונשטיין ואמר כי לנתבעת יש מודעות רבה מאוד בנושא זכויות יוצרים (עמ' 19, שם, שורה 14).

וכן, לשאלת בית המשפט, האם התייעצו עמו בעת העלאת התצלום במסגרת הכתבה, השיב כי לא התייעצו אתו בזמן אמת (עמ' 20 שם, שורות 9-10).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

וישאל השואל – הכיצד העלתה הנתבעת תמונה זו, ללא כל בירור ובחינת סוגיית זכויות היוצרים, כאשר היא מתהדרת כמי שמשתמשת באלפי תמונות באופן יום יומי (שם), ולה מודעות רבה בנושא זכויות יוצרים. כלומר, אין מדובר בנתבעת "תמימה".

75. יתרה מכך, בעיון בכתבה עולה כי עיקר הכתבה עסקה בתפקידו החדש של טורק כמאמן קבוצת כדורגל נצרת עילית. במסגרת הסיקור באשר לתפקידו החדש, הועלה נושא הגזענות, ודו הקיום, אך לא ניתן לומר כי עסקינן בכתבה שדנה אך בנושא הגזענות ומיגורה, ושזו הייתה מטרת הכתבה. צודק ב"כ התובע באומרו כי נעשה שימוש בתצלום, על מנת שיעטר כתבה עיתונאית שפרסמה הנתבעת בקשר לפעילותו של שחקן העבר טורק (סעיף 14 לכתב הסיכומים).

76. בקשר לטענת הנתבעת כי אין מדובר בתמונה בעלת מאפיינים אומנותיים, ערה אני לדברים שנאמרו בהלכת ויינברג, יחד עם זאת יפים הדברים הבאים לענייננו:

"גם התמונה הפשוטה ביותר אינה חפה מהשפעתו האישית של היוצר שצילם אותה ואכן, יותר משיש בו בצילום מן המצולם – יש בו מן המצלם – המשקיע, תכופות, בצילום מרוחו, מטעמו ומכישוריו; המשקיע בתצלום את חושיו ואת נקודת המבט הייחודית שלו על המציאות. התצלום משקף את המציאות כפי שהיא נראית בעיני רוחו של המצלם ולא רק כפי שהיא נתפסת בעין המצלמה. רגע אחד של צילום אוצר בתוכו לעתים יותר מעולם שלם, תמונה אחת – הכל יודעים – שווה יותר מאלף מילים. ההתרחשות אינה נושאת עימה "זכויות" ליוצר כל הארץ אך האספקלריה בה נתפשת המציאות – יוצרת את זכויות היוצרים.

בעניין פרמייר ליג (ובעניין טלאיבנט שקדם לו), קבענו כי צילום משחקי ספורט נחשב ל"יצירה מקורית" הזוכה להגנת זכות יוצרים (הדגשה שלי נ.ב.). זאת, אף על פי ש"אירוע ספורט עצמו הוא התרחשות של עובדות במציאות, אשר כידוע אינן מוגנות בזכויות יוצרים" (עניין פרמייר ליג, פס' 12 לפסק דיני). זכות היוצרים חלה על "האופן המסוים בו אירוע הספורט מתועד ונערך", כך פסקנו. וכך גם הצילום התיעודי: אף שהצילום מתאר דמות שקיימת במציאות, קמה זכות היוצרים ביחס לאופן המסוים שבו תועדה אותה דמות. אופן התיעוד, בחירת זוויות הצילום, מיקוד התמונה, בחירת הרקע ובמיוחד תפישת הרגע, ואפילו עצם הבחירה בנושא הצילום ברגע המסוים – בכל אלה טבועה היצירתיות, הוסיפו על כך את העריכה המחושבת – והצילום המתקבל עולה כדי "יצירה מקורית", הזוכה להגנת דיני זכויות היוצרים. אף העובדה שחלק מ"אבני היסוד" שבהן משתמש הצלם הן בגדר "נחלת הכלל", אין בה כדי לשלול זכות יוצרים ביצירה השלמה בכללותה (השוו: ע"א 136/71 מדינת ישראל נ' אחימן, פ"ד כו(2) 259, 261 (1972); עניין קימרון, בעמ' 828).

77. בעניין שלפנינו, לדידי, בחירת התזמון הנכון, בחירת הזווית הנכונה וצילומו של טורק, בעת המשחק במגרש הכדורגל, בחירת הרקע והמרחק, בחירת העדשה והמצלמה הנכונה וטכניקת הצילום הם בגדר יסודות מקוריים ויצירתיים הראויים להגנה. רכיבים אלה מקורם הן בהשקעה מצד הצלם הן בכישרונו, ניסיונו ומיומנותו. דיני זכויות היוצרים מגנים על המשאבים, ועל המאמץ אשר הושקע בהפקת היצירה. הם מכירים בזכותו של היוצר ליהנות מפרי עמלו, כפי שכבר צוין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 17-05-63808 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

78. סכומו של דבר, לא השתכנעתי כי השימוש בצילום חוסה תחת הגנת "השימוש ההוגן".

הפיצוי הראוי:

79. על פי ההלכה הפסוקה, משנקבע כי הייתה הפרה של זכויות יוצרים, זכאי בעל הזכות לפיצוי, ללא הוכחת נזק, שהרי עצם ההפרה מגלמת נזק (ראו: ע"א רונית דגלי אומות בע"מ ואח' נ' רוני שטן ואח' [פורסם בנבו]).

80. על פי סעיף 3 א' לפקודת זכות יוצרים, בית המשפט רשאי לפסוק ללא הוכחת נזק פיצוי שלא יפחת מ- 10,000 ₪ ולא יעלה על 20,000 ₪ לכל הפרה.

81. סעיף 56 (א) לחוק החדש קובע:

"הופרה זכות יוצרים או זכות מוסרית, רשאי בית המשפט, על פי בקשת התובע, לפסוק לתובע, בשל כל הפרה, פיצויים בלא הוכחת נזק בסכום שלא יעלה על 100,000 שקלים חדשים".

82. לא נעלם מעיני כי סעיף 58 לחוק החדש קובע:

"הופרה זכות יוצרים או זכות מוסרית, ואולם המפר לא ידע ולא היה עליו לדעת, במועד ההפרה, כי קיימת זכות יוצרים ביצירה, לא יחויב בתשלום פיצויים עקב ההפרה".

83. כפי שהובא לעיל, ניתן היה לצפות מהנתבעת, שזכויות היוצרים "לחם חוקה", שמעצם כך שהיא מעלה תמונה לא לה, לאתר, יהא מי שזכויותיו יפגעו.

84. סעיף 56 (ב) מונה שיקולים שונים, שרשאי בית משפט לשקול, בין היתר, בבואו לפסוק פיצוי בגין הפרת זכויות יוצרים:

"בקביעת פיצויים לפי הוראות סעיף קטן (א), רשאי בית המשפט לשקול, בין השאר, שיקולים אלה:

- (1) היקף ההפרה;
- (2) משך הזמן שבו בוצעה ההפרה;
- (3) חומרת ההפרה;
- (4) הנזק הממשי שנגרם לתובע, להערכת בית המשפט;
- (5) הרווח שצמח לנתבע בשל ההפרה, להערכת בית המשפט;
- (6) מאפייני פעילותו של הנתבע;
- (7) טיב היחסים שבין הנתבע לתובע;
- (8) תום לבו של הנתבע".

85. בהקשר הדברים, בע"א 513/89 Interlego A/S נ' Exin-Lines Bros S.A, פד"י מח (4) 133 נעשתה הבחנה בין זכויות כלכליות לזכויות מוסריות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

הזכויות הכלכליות מטרתן להגן על היצירה מפני העתקתה על ידי אחרים, שאינם קיבלו את ההרשאה לעשות שימוש ביצירה.

הזכויות המוסריות מגנות על זכות היוצר, שהיצירה תופיע בשמו. הזכות המוסרית נקלטה למשפט הישראלי מכוח סעיף 4 לפקודת זכויות יוצרים 1924, שקבע כי:

"(1) מחבר זכאי ששמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה המקובלים.
(2) מחבר זכאי שלא יעשה ביצירתו כל סילוף, פגימה או שינוי אחר, או כל פעולה שיש בה משום הפחתת ערך ביחס לאותה יצירה, העלולה לפגוע בכבודו או בשמו של מחברה".

86. זכות היוצרים הכלכלית קבועה בסעיף 11 לחוק החדש, ומקנה לבעליה את הזכות הבלעדית לבצע פעולות ביצירה, בראייה כי עסקינן בנכס כלכלי. והזכות המוסרית מעוגנת בפרק ז' לחוק החדש, ומלמדת על הקשר האישי-תרבותי-רוחני הקיים בין היוצר לבין יצירתו.

בהתאם לסעיף 45 לחוק החדש, נקבע:

(א) ליוצר של יצירה אמנותית, יצירה דרמטית, יצירה מוסיקלית או יצירה ספרותית, למעט תוכנת מחשב, שיש בה זכות יוצרים, תהיה ביחס ליצירתו זכות מוסרית, למשך תקופת זכות היוצרים באותה יצירה.
(ב) הזכות המוסרית היא אישית ואינה ניתנת להעברה, והיא תעמוד ליוצר אף אם אין לו ביצירה זכות יוצרים או אם העביר את זכות היוצרים ביצירה, כולה או חלקה לאחר".

ברע"א 12/17 שריר נ' נירית זרעים בע"מ [פורסם בנבו] (28.3.17) בחן בית המשפט את חשיבותה של הזכות המוסרית, ובפרט את הזכות כי שמו של יוצר ייקרא על יצירתו, כאמור בסעיף 46(1) לחוק.

87. על פי הפסיקה – הפרת הזכות המוסרית תוכל לזכות בפסיקת פיצוי ללא הוכחת נזק, לפי סעיף 3 א' לפקודת זכות יוצרים. ראו לעניין זה: ע"א 2790/03 אייזנמן נ' קימרון פד"י נד (3) 817, שם נכתב על ידי כב' השופט יעקב טירקל:

(ג) "פסיקת פיצויים בעבור נזקים ממוניים שנגרמו בשל הפרת זכות יוצרים לפי סעיף 3 א' לפקודה, אינה מונעת פסיקת פיצויים בעבור פגיעה בזכות המוסרית, ובלבד שלא יוצר מצב של כפל פיצוי בגין נזק זהה" (שם בעמ' 844 – 845).

88. בענייננו – אין חולק כי משך ההפרה היה כשנתיים.

התובע טוען שמדובר בהפרת זכויות יוצרים וזכויות מוסריות בתצלום שפורסם באתר פופולארי, אליו גולשים עשרות אלפי גולשים. עוד מוסיף וטוען התובע כי נגרם לו נזק ממשי, שהינו אובדן מכירת רישיון שימוש לנתבעת בסכום ניכר של אלפי שקלים, והדבר גרם לחיסכון הנתבעת ברכישת רישיון שימוש. מה גם, שהנתבעת עוסקת בזכויות יוצרים, ועל כן, אין היא תמת לב.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

89. מנגד, טוענת הנתבעת כי צפו בכתבה מספר מצומצם של אנשים, כך שמדובר בחשיפה אפסית, שלא הביאה לפגיעה בערך היצירה, ומדובר באירוע בודד. בנוסף, המטרה החברתית של השימוש בתמונה מורידה מזכויותיו הכלכליות של התובע, ועל כן יש לפסוק פיצוי נמוך. הגם, שהנתבעת לא הרוויחה ולו אגורה שחוקה מהשימוש בתמונה, וממילא לא קונה תצלומים מצלמים פרטיים. יש לזכור כי הנתבעת פועלת שלא למטרות רווח.

90. כפי שכבר צוין, משך ההפרה היה כשנתיים, ולאור הראיות שהובאו בפני, לא ניתן לומר כי צפו בכתבה עשרות אלפי גולשים. מר ברונשטיין העיד כי צפו בכתבה מספר מצומצם של אנשים, והפנה לדו"ח גוגל אנליטי, שצורף כנספח 3 לתצהירו, ואמר:

"הכתבה הועלתה בסביבות אוקטובר 2015 יש פיק של 4 צפיות, אחרי זה עד סוף ינואר 2016 אולי 7-8 צפיות ובקירוב למועד הגשת התביעה, רואים עוד פיקים נוספים, כלומר היתה תקופה של שנה שלמה שאף אחד לא טרח להיכנס לאותה כתבה. ובשנת 2017 רואים עוד פיק של 8 צפיות ואחרי זה 3 צפיות".
(עמ' 20 לפרוטוקול שורות 27-23).

91. יחד עם זאת, לא נעלם מעיני כי עיסוקה העיקרי של הנתבעת הינו "זכויות יוצרים", והיא אמורה לפעול בהתאם להוראות הדין. לאור עיסוקה של הנתבעת, שימוש בזכויות יוצרים אינו זר לה, כפי שהעיד מר ברונשטיין, לעיל. דווקא בהקשר זה אציין שאין מדובר בנתבעת תמימה, שכלל לא ידוע לה ששימוש בתצלום מעין דא, יכול ויהווה הפרה בזכויות יוצרים. עצם כך, ש"חודדו" הנהלים, כטענת הנתבעת מאז הגשת התביעה, אין בכך כדי לסייע לנתבעת.

92. לא זו אף זו, רוי"ח מועלם משום מה, לא זכר לומר כמה כסף משקיעה הנתבעת ברכישת תצלומים (עמ' 21, שם, שורות 27-28).

93. שמעתי בקשר רב את טענת התובע כי הצילומים באמתחתו מהווים מבחינתו "פנסיה", כך שברי בעיני כי היה גובה עבור שימוש הנתבעת בתצלום. כמו כן, שמעתי את עדותו של מר שוחט, שאינו צד להליך, כי טווח המחירים למכירת תמונה שכזו נע בין 5,000 ₪ ל- 20,000 ₪. מנגד, מר ברונשטיין, שלו יש אינטרס בתוצאות ההליך, טען כי גובה התשלום הנהוג עבור תצלום מעין דא הינו כמה מאות שקלים.

94. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים, ועיינתי בראיות, ובין היתר נספח 1 לתצהיר התובע – חשבונית שהפיק התובע עבור אתר "מאקו" בסכום של 3,500 ₪ עבור שני צילומים, סבורה אני שכאשר משקללים את ההפרה תוך בחינת הפרמטרים לפי סעיף 56 לחוק, ובשים לב לממצאים, יש לפסוק לטובת התובע פיצוי כספי בסך של 20,000 ₪, וזאת מבלי ליצור הבחנה מתמטית בין סכום פיצוי בגין זכות יוצרים, וסכום פיצוי בגין הפרת זכות מוסרית.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 63808-05-17 שי נ' מנהלת ליגות הכדורגל המקצועניות בישראל 2014 בע"מ

95. סבורה אני כי סכום כספי זה, משקף את האיזון הראוי בין הצדדים. יודגש, בית המשפט בבוחנו את סכום הפיצוי הראוי, ללא הוכחת נזק, מביא אל הכף את נסיבות המקרה הייחודי שבפניו, וכן לנגד עיניו עומד הרציונל המנחה - לפיו יש לפצות את בעל הזכות, ולא נעלם מעיניו המגמה המתבקשת, לפיה - יש להרתיע את המפר, ולהרתיע מפרים פוטנציאליים. אין לי אלא להסכים עם האמירה, לפיה - תחושת הבעלות של היוצר ביצירותיו, היא תחושה אינטימיט-פרטית, אשר ראויה להגנה.

סוף דבר:

96. לאור המקובץ לעיל, משקבעתי כי התובע הוא הבעלים של התצלום, ולו מוקנות זכויות היוצרים, הנני קובעת כי הנתבעת הפרה את זכויות היוצרים של התובע בנוגע לתצלום, ואינה חוסה תחת הגנת "השימוש ההוגן".

97. בראי ההליך והפסיקה הגעתי לכלל מסקנה כי על הנתבעת לפצות את התובע בפיצוי כספי בסך של 20,000 ש"ח, המשקלל הן את הזכות הכלכלית והן הזכות המוסרית, שהופרו. הסכום הכספי ישולם בצירוף ריבית והפרשי הצמדה מיום הגשת התביעה ועד התשלום בפועל.

לסכום זה יתווספו הוצאות משפט בסך של 3,500 ₪, וכן שכ"ט עו"ד בסך של 12,000 ₪, שהרי לטעמי צודק ב"כ התובע, שהתובע אינו צריך לצאת בחיסרון כיס, עקב ניהול ההליך. בשולי הדברים אעיר כי לא התרשמתי כי מדובר בתובע קשה עורף, אשר התעקש לנהל הליך עד תום.

הסכום הכולל ישולם תוך 30 ימים.

המזכירות תמציא את פסק-הדין לצדדים.

ניתן היום, ח' תמוז תשע"ט, 11 יולי 2019, בהעדר הצדדים.

נאוה ברורמן, שופטת

